

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Азербайджанський державний економічний університет, Азербайджан
Національний інститут економічних досліджень, Республіка Молдова
Університет Барселони, Іспанія
Науково-технологічний парк Ханчжоу Дін'їн Закордонних освітніх послуг,
Китайська Народна Республіка
Тбіліський державний університет імені Івана Джавахішвілі, Грузія
Коледж європейських та регіональних досліджень, Чеська Республіка

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції

**«МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ
ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ»**

11–12 грудня 2025 р.

Харків «ХАІ» 2025

УДК 658.012:330-049.5(043.2)
М55

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»
(протокол № 5 від 24.12.2025)

Механізми управління економічною безпекою підприємства:
М55 виклики та перспективи цифровізації бізнесу [Текст] : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. 11–12 груд. 2025 р. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харків. авіац. ін-т», 2025. – 256 с.

ISBN 978-966-662-974-9

Матеріали доповідей містять результати за такими напрямками досліджень: SMART-економіка та стратегічні моделі розвитку підприємства; фінансові інструменти та інвестиційні стратегії у зміцненні бізнес-безпеки; інноваційний менеджмент, логістична безпека та управління проектами в контексті усунення бізнес-ризиків; маркетингові стратегії та бренд-позиції забезпечення ринкової стійкості бізнесу; цифрова трансформація бізнесу: використання штучного інтелекту в гарантуванні економічної безпеки.

Для здобувачів освіти різних рівнів освіти, викладачів і наукових працівників.

УДК 658.012:330-049.5(043.2)

ISBN 978-966-662-974-9

© Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут», 2025

Зміст

Секція 1. SMART-економіка та стратегічні моделі розвитку підприємництва	11
Davud ABDULLAYEV.....	11
Priority development of international transport corridors during the integration of Azerbaijan into the world economy	
Олександр КУРАХ	13
Партнерство влади, бізнесу та громади як фактор підвищення результативності управління бізнес-процесами	
Nigar ALIYEVA.....	15
The Significance and Key Features of the Transition to a Green Economy	
Fatima HUSEYNOVA AKBAR.....	19
Priority development of the green economy in Azerbaijan	
Tatiana GUTIUM	23
Digital and green transitions: impacts on productivity and food security	
Leyla SHIRALIZADE	24
State support and development prospects of the tourism industry in Azerbaijan	
Elmira GOJAEVA, Aysun BEHBUDOVA.....	30
Strengthening internal control systems and the application of modern technologies: the case of Azerbaijan	
Марина ТАТАР	34
Структурні елементи, ключові загрози та перспективи розвитку системи продовольчої безпеки України	
Tatiana GUTIUM, Elmira GOJAEVA	37
Green energy as an integral part of the green economy	
Natalia VINOGRADOVA	39
Sectoral disparities and the dynamics of enterprise competitiveness in the Republic of Moldova	
Олена БАСС	42
Підвищення економічної ефективності підприємства на основі концепції lean manufacturing	
Олена ВІЗІРЯКО	44
SMART-економіка та економічна безпека підприємства	
Богдан ГАЙВОРОНСЬКИЙ.....	45
Формування архітектури багаторівневої системи моніторингу економічної безпеки підприємств	
Олена ЗЕЛЕНКО	47
Драйвери залучення іноземної робочої сили на промислові підприємства України	
Тетяна КАЛІНЕСКУ	50
Сучасні драйвери інноваційного розвитку підприємств в Україні: перспективи та реалії	
Андрій КАРПОВ.....	53
Формування механізму стійкого розвитку бізнесу на засадах цифрових інновацій	

Вероніка КОВАЛЬЧУК	56
Формування інтегрованої системи стратегічного управління територіальних громад	
Вероніка КОВАЛЬЧУК, Деніс ПУКІР	58
Механізми реалізації державної соціально-економічної політики у період післявоєнної розбудови	
Ірина МОСЬПАН	61
Механізми забезпечення життєздатності соціально-економічної системи в кризових умовах	
Валерія ПЕТРИК	63
Стратегії адаптації малого бізнесу в умовах воєнної економіки	
Даніїл РЕВЕНКО	65
Інструментальні засоби моделювання впливу інфодемії на інтенсивність макроекономічних шоків	
Інна САМОЙЛЕНКО	67
Позиція українського бізнесу на ринку євросоюзу: проблеми і бар'єри у доступі на ринок ЄС	
Діна ТЮРИНА, Віра КАТІБА	70
SMART-економіка як основа формування сучасних стратегічних моделей розвитку підприємництва	
Діна ТЮРИНА, Володимир ПЕРЕСЕЛКОВ	72
Інноваційні фінансові інструменти у SMART-економіці	
Діна ТЮРИНА, Ганна ТИРГОАЛЕ	75
SMART-Технології в управлінні життєвим циклом цифрових документів: трансформація підприємницької екосистеми та нові бізнес-моделі	
Лариса ФІЛШКОВСЬКА	78
Особливості когнітивного підходу до адаптивного управління підприємництвом	
Володимир ХИТРОВ	80
Концепції стратегічного управління цифровою трансформацією підприємств в умовах інноваційних змін	
Секція 2. Фінансові інструменти та інвестиційні стратегії у зміцненні бізнес-безпеки	83
Сергій АНДРЕЄВ, Валентина РЕДІНА	83
Фінансові стратегії інклюзивної трансформації міського середовища як інструмент зміцнення безпеки соціально-орієнтованого бізнесу	
Ганна ЛІХОНОСОВА, Станіслав ГАЛАШКО	85
Модель фінансування корпоративної соціальної відповідальності	
Гаджи Ніязі Огли ГАДЖИСЬВ, Олена СЕРЕДА	87
Механізми безпекорієнтованого управління в умовах цифровізації	
Alessandro de CHIARA	90
The impact of behavioral biases on the implementation of ESG criteria in investment decisions	
Fərid YUSIFOV	91
Institutional Development Dynamics of State Financial Control in Azerbaijan	

Eter HAKA VISHVILI	94
Financial factors of the need for global ecological development	
Liu XUDONG	97
Features of the activities of a regional financial controller of a corporation in the Asia-pacific region	
Chen MINGLEI	100
Innovative instruments of the modern stock exchange	
Elshan ORUJOV	102
The impact of customs tariff reductions on fiscal and budgetary revenues	
Olga TOFANIUK	104
Welfare effects of pension reforms	
Олена ГРЕБЕНІКОВА, Микола ГЛОВА	105
Аналіз методичних підходів до формування структури інвестиційного портфеля банку	
Олена ГРЕБЕНІКОВА, Марина ЄФРЕМОВА	108
Теоретичні основи управління фінансовим потенціалом суб'єкта господарювання	
Анна КИРСЕНКО, Олена СЕРЕДА	111
Вплив бізнес-безпеки на фінансову безпеку держави	
Вікторія ФУРЦОВА, Деніс ЗІНЧЕНКО	114
Впровадження бюджетування як напрямку підвищення ефективності системи фінансового планування складського підприємства	
Олексій КУЛАКОВ	116
Ключові позитивні тенденції у сфері інвестиційного забезпечення безпеки відновлення та розвитку енергетичного комплексу України	
Олена СЕРЕДА, Наталія ГАВРИЛЕНКО, Наталія КОРНІЄНКО	117
Розвиток фінтеху в Україні: роль цифрових технологій у стійкості малого бізнесу	
Вікторія ФУРЦОВА, Костянтин КУЗНЕЦОВ	120
Оптимізація управління запасами на основі абс-аналізу в системі управління фінансовою безпекою підприємства	
Ганна ЛІХОНОСОВА	122
Фінансування Sustainable-маркетинг: резервна можливість чи психологічна пастка	
Вячеслав ПРИЛЮК	124
Злиття та поглинання як інвестиційна стратегія	
Вікторія ФУРЦОВА, Богдан РУСІН	127
Діагностика фінансової кризи на підприємстві	
Вікторія СМЕСОВА, Єлизавета ГОРПІНЯК	129
ESG-інвестування та його роль у стратегічному управлінні та фінансовій безпеці компаній	
Вікторія ФУРЦОВА, Олександр ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ	132
Вплив цифровізації на організаційні та фінансові аспекти управління економічною безпекою підприємства	
Діна ТЮРИНА, Вероніка ФУРТУНЕ	134
Прямі іноземні інвестиції як чинник цифрової та інноваційної трансформації України	

Перелік використаних джерел

1. Бондар О.А., Куліков П.М., Шкуропат О.Г. Оцінка фінансового потенціалу підприємства. *Економічний вісник*. 2017. №4. С. 161–165.
2. Пілецька С. Т., Васюткіна Н. В., Білоус Н. П. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах економіки знань. *Бізнес Інформ*. 2024. №1. С. 241–248.
3. Газуда М. В., Індус К. П., Лалакулич М. Ю. *Детермінанти формування і удосконалення системи управління фінансовим потенціалом України*: монографія. Ужгород, 2017. 220 с.
4. Гудзь О. Є. Діагностика та управління фінансовим потенціалом підприємства. *Облік і фінанси*. 2015. № 1. С. 71–76.
5. Кузенко Т. Б., Сабліна Н. В. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 4. С. 123–130.
6. Сидорчук І., Рогатюк В. Теоретико-методичні засади управління фінансовим потенціалом підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. 11(5). С. 41–47.
7. Гребенікова О.В., Денисова Т.В., Іваницький Д.С. Аналіз методів оцінювання фінансового потенціалу підприємства. *Часопис економічних реформ*. 2021. № 4. С. 62–69 .
8. Марченко В. М., Бондар А. І. Управління фінансовим потенціалом підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6644>

Анна КИРСЕНКО¹, Олена СЕРЕДА²

¹ здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спец. 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, Україна
² канд. екон. наук, доц., доцент кафедри фінансів, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ВПЛИВ БІЗНЕС-БЕЗПЕКИ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ

В умовах глобалізації, цифровізації та зростання геополітичної нестабільності бізнес-середовище зазнає впливу численних ризиків, серед яких фінансові, інформаційні, правові та репутаційні. Недостатній рівень бізнес-безпеки призводить до зростання тіньової економіки, фінансових втрат підприємств, зниження податкових надходжень і, як наслідок, ослаблення фінансової безпеки держави. Таким чином, стабільність національної фінансової системи значною мірою залежить від здатності суб'єктів господарювання ефективно протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам.

У науковій літературі поняття бізнес-безпеки трактується як комплекс заходів, інструментів і управлінських рішень, спрямованих на захист підприємницької діяльності від внутрішніх і зовнішніх загроз з метою

забезпечення її стабільного функціонування та розвитку [1]. Бізнес-безпека охоплює фінансову, інформаційну, кадрову, правову, техніко-технологічну та репутаційну складові, кожна з яких відіграє важливу роль у формуванні загальної економічної стійкості підприємства.

Фінансова безпека держави розглядається як ключовий елемент економічної безпеки та характеризується здатністю фінансової системи забезпечувати безперервне фінансування потреб економіки, ефективний розподіл фінансових ресурсів і стійкість до кризових явищ. Основними складовими фінансової безпеки є бюджетна, боргова, валютна, банківська та інвестиційна безпека.

Бізнес-безпека та фінансова безпека держави перебувають у тісному взаємозв'язку, оскільки суб'єкти підприємницької діяльності формують економічну основу функціонування національної фінансової системи. Стан безпеки бізнесу безпосередньо впливає на стабільність фінансових потоків, рівень податкових надходжень, інвестиційну активність та загальну макроекономічну рівновагу. Ефективна система бізнес-безпеки забезпечує захист підприємств від фінансових, правових, інформаційних і репутаційних загроз, що сприяє збереженню капіталу, підвищенню платоспроможності та фінансової стійкості господарюючих суб'єктів. У свою чергу, фінансово стабільні підприємства забезпечують регулярні податкові надходження, створюють робочі місця та підтримують розвиток фінансового сектору, що позитивно впливає на фінансову безпеку держави.

Порушення бізнес-безпеки, зокрема зростання економічної злочинності, корупції, ухилення від оподаткування та тінізації економіки, призводять до скорочення доходів бюджету, зростання фіскальних дисбалансів і посилення боргового навантаження. Це знижує можливості держави щодо реалізації соціально-економічної політики та підвищує вразливість фінансової системи до внутрішніх і зовнішніх шоків. Крім того, рівень бізнес-безпеки суттєво впливає на інвестиційний клімат країни. Високий ступінь захищеності прав власності, прозорість регуляторного середовища та ефективна протидія фінансовим правопорушенням формують довіру інвесторів і сприяють залученню капіталу. Це створює додаткові фінансові ресурси для розвитку економіки та зміцнення валютної і боргової стабільності держави.

Оцінка впливу бізнес-безпеки на фінансову безпеку країни передбачає дослідження взаємозв'язків між показниками безпеки суб'єктів господарювання та макрофінансовими індикаторами розвитку держави.

Взаємодія між бізнес-безпекою та фінансовою безпекою проявляється через кілька ключових каналів впливу: 1) через фіскальний канал, оскільки безпечне функціонування бізнесу забезпечує стабільні податкові надходження та зменшує рівень ухилення від оподаткування; 2) через інвестиційний канал, адже високий рівень захищеності бізнес-середовища сприяє залученню внутрішніх і зовнішніх інвестицій; 3) через фінансово-кредитний канал, оскільки фінансово стабільні підприємства знижують ризики для банківської системи.

Для оцінки впливу бізнес-безпеки на фінансову безпеку держави кожен із зазначених каналів можна характеризувати відповідними кількісними показниками. Фіскальний канал відображає здатність держави акумулювати

фінансові ресурси та ефективність податкової системи. До ключових показників належать: обсяг податкових надходжень до бюджету, частка податкових надходжень у ВВП, рівень податкової заборгованості та показники ухилення від оподаткування. Крім того, важливим є показник тіньової економіки, оскільки її масштаб прямо впливає на фінансові надходження держави.

Інвестиційний канал характеризує вплив бізнес-безпеки на привабливість економіки для внутрішніх і зовнішніх інвесторів. Показниками цього каналу є: обсяг прямих іноземних та внутрішніх інвестицій, частка інвестицій у основний капітал, індекс інвестиційної привабливості, а також показники захищеності прав власності та рівень регуляторної стабільності.

Фінансово-кредитний канал відображає вплив бізнес-безпеки на стабільність банківської системи та кредитоспроможність підприємств. Для його оцінки використовують такі показники: рівень платоспроможності і ліквідності підприємств, частка проблемних кредитів у банківському секторі, обсяг корпоративного кредитування, рівень капіталізації банків та загальний рівень фінансових ризиків у корпоративному секторі.

Для комплексної оцінки взаємозв'язку бізнес-безпеки та фінансової безпеки держави використовується інтегральний показник, який поєднує значення часткових індексів за фіскальним, інвестиційним та фінансово-кредитним каналами. Часткові індекси розраховуються на основі нормалізованих показників відповідного каналу, причому для стимуляторів (показників, зростання яких позитивно впливає на безпеку) застосовується пряме масштабування, а для дестимуляторів — обернене. Інтегральний показник визначається як середньозважене значення часткових індексів, що дозволяє отримати узагальнену оцінку впливу бізнес-безпеки на фінансову стабільність держави. Значення інтегрального показника інтерпретується за шкалою рівнів безпеки (високий, достатній, помірний, критичний), що дає змогу ідентифікувати проблемні сфери та визначити пріоритетні напрями державної політики.

Отже, бізнес-безпека є ключовим чинником фінансової стабільності держави. Взаємодія через фіскальний, інвестиційний та фінансово-кредитний канали забезпечує стабільні податкові надходження, залучення інвестицій та зниження кредитних ризиків. Запропонована методика з інтегральним показником дозволяє оцінити вплив бізнес-безпеки на фінансову безпеку та визначити пріоритетні напрями державної політики. Підвищення захищеності бізнесу сприяє зміцненню фінансової системи та сталому економічному розвитку.

Перелік використаних джерел

1. Чумаченко О.Г. Інформаційна турбулентність та завдання системи бізнес-безпеки. *Антикризове управління: імператив сучасної економіки*: матеріали круглого столу (Київ, 23 квітня 2021 р.) / Університет "КРОК". Київ: Університет "КРОК", 2021. С. 39-40.

2. Штанцель С. Фінансова безпека держави як об'єкт публічного управління: теоретичні та методологічні підходи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 13. С. 193–199.